

NASZ *Region*

Nr 7-8 (103-104) / 2015

Świętokrzyski Informator Samorządowy ISSN 1897-4546

gazeta bezpłatna

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

... dla rozwoju Województwa Świętokrzyskiego...

*Dożynki to czas radości i dziękczynienia
za szczęśliwe zbiory darów ziemi.*

*Rolnikom dziękujemy za trud całorocznej pracy,
dbałość o ziemię – karmicielkę oraz pielęgnowanie tradycji
naszych przodków.*

*Niech dożynkowe uroczystości będą radosne,
przepiętne szacunkiem do mieszkańców wsi,
hołdem złożonym za tegoroczne zbiory.*

*Oby nigdy na naszych stołach nie zabrakło najważniejszego
symbolu rolniczego trudu, urodzaju i dobrobytu - chleba*

Arkadiusz Bąk
Przewodniczący Sejmiku
Województwa Świętokrzyskiego

Adam Jarubas
Marszałek
Województwa Świętokrzyskiego

Nowoczesna wieś – konkurencyjna i innowacyjna

Młodzi rolnicy, innowacje, produkcja ekologiczna i agroenergetyka to priorytety Unii Europejskiej w kontekście rozwoju obszarów wiejskich. To też duże szanse dla świętokrzyskiej wsi. Rozmowa z Piotrem Żołądkiem, członkiem Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

- Młodzi rolnicy są ważni dla przyszłości rolnictwa Unii Europejskiej?

Piotr Żołądek: - Bardzo ważni. I powinno nam zależeć, by było ich jak najwięcej.

Odsetek młodych ludzi, do 35. roku życia, wśród rolników nie jest w Unii duży. To zaledwie 7,5%. Stąd duże starania i szereg mechanizmów, które młodym mają pomóc w działalności rolniczej. Wiele z nich

przewidziano w nowej odsłonie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Będą to, na przykład, wyższe dopłaty bezpośrednie czy premie w wysokości 100 tys. zł, związane z rozpoczęciem

prowadzenia gospodarstwa rolnego. Nabór wniosków na dotacje dla „Młodego rolnika” z PROW 2014-2020 rozpocznie się w sierpniu. W całym kraju, ze wsparcia będzie mogło skorzystać 30 tys. młodych. W po-

Piotr Żołądek, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego

przedniej perspektywie finansowej mechanizm cieszył się ogromnym zainteresowaniem, nie dla wszystkich wystarczyło pieniędzy. Młodzi rolnicy są najbardziej otwarci na innowacje - oni wprowadzają do swoich gospodarstw najwięcej nowości i są otwarci na współpracę. Dzięki nim powstają grupy producenckie i inne organizacje, które potem prężnie działają na wsi.

- Nie tylko wsparcie młodych, ale i transfer wiedzy do sektora rolno-spożywczego będzie mocno forsowany przez UE w kolejnej perspektywie.

- Temu służyć ma nowe działanie „Współpraca”, dedykowane wyłącznie projektom o charakterze innowacyjnym. Tytułowa współpraca odbywać się będzie w ramach tzw. EPI – grup operacyjnych na rzecz innowacji. Efektem ich działań ma być opracowanie i wdrożenie nowych produktów, praktyk, procesów i technologii. Nie ma innej drogi rozwoju, niż przez innowacje – także na wsi, także w rolnictwie. Dlatego na wsparcie będą mogły liczyć wszelkie przedsięwzięcia ułatwiające transfer wiedzy do sektora rolno-spożywczego i upowszechniające dobre prak-

tyki. Będą pieniądze na wsparcie kształcenia zawodowego i nabywania nowych umiejętności, demonstracje, działania informacyjne i szkolenia doradców. Skorzystają jednostki naukowe i uczelnie, szkoły rolnicze i leśne.

- W kontekście Świętokrzyskiego cieszy działanie „Rolnictwo ekologiczne” nakierowane na wzrost rynkowej produkcji ekologicznej.

- Rolnictwo ekologiczne może być ogromną szansą dla świętokrzyskich rolników. Już dziś jesteśmy czołowym producentem warzyw ekologicznych. Blisko 20% produkcji krajowej to ekologiczne warzywa ze świętokrzyskich upraw, na przykład czosnek, cebula, papryka, marchew czy ogórki. Jesteśmy też potentatami w uprawie moreli, brzoskwiń i śliwek. W regionie są gospodarstwa, które wytwarzają taką żywność na własne potrzeby, sprzedają ją turystom, ale są też takie, które eksportują plony, głównie do Niemiec i radzą sobie świetnie. Produkcja ekologiczna, bez użycia nawozów i chemicznych środków ochrony roślin jest opłacalna i – o czym wiedzą już rodzime gospodarstwa agroturystyczne – może być fantastyczną atrakcją turystyczną.

W ramach PROW 2014-2020 wsparcie otrzymają rolnicy aktywni zawodowo w okresie konwersji na rolnictwo ekologiczne i w celu jego utrzymania. Ekologia w uprawach to przyszłość. Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach od wielu lat koordynuje działania w zakresie edukacji ekologicznej, współpracując przy tym ze szkołami, lokalnymi samorządami i organizacjami pozarządowymi. Tę współpracę oceniam bardzo wysoko.

- Agroturystyka, uprawy ekologiczne - gdzie jeszcze upatrywać szans dla świętokrzyskiej wsi?

- W kolejnej unijnej perspektywie finansowej bardzo ważne będą tematy związane z kwestiami klimatycznymi i racjonalizowaniem polityki energetycznej. Wiele wysiłku już teraz wkładamy w podniesienie świadomości władz samorządowych dotyczących roli inwestycji zwiększających efektywność wykorzystywania energii. Dzięki efektywnemu zarządzaniu energią możemy nie tylko obniżyć koszty energii np. w budynkach użyteczności publicznej, ale również zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych. Z przeprowadzonych przez Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska naszego Urzędu analiz wynika, że Świętokrzyskie posiada olbrzymi potencjał do rozwoju agroenergetyki. Wykorzystanie 30% potencjału całego rolnictwa naszego województwa na cele energetyczne zaspokoiłoby 20-25% całkowitego zapotrzebowania, (przemysł, potrzeby komunalne oraz zapotrzebowanie gospodarstw domowych), na energię województwa świętokrzyskiego w ciągu roku.

- PROW 2014-2020 będzie kontynuacją dobrych praktyk poprzedniej perspektywy finansowej?

- Na pewno. PROW 2007-2013 okazał się programem bardzo skutecznym i efektywnym. Znacząco wpłynął na rozwój infrastruktury technicznej na wsi, na rozwój przedsiębiorczości. Uwolnił aktywność społeczną. Będziemy z tych doświadczeń korzystać.

**Rozmawiała
Anna Rdzanek-Kapsa**

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego,

25-516 Kielce, aleja IX Wieków Kielc 3

Redakcja: Biuro Komunikacji Społecznej, tel. 41 343 90 37

www.sejmik.kielce.pl e-mail: nasz.region@sejmik.kielce.pl

Redaktor Naczelny: Dariusz Detka

Redaguje zespół: Małgorzata Niewczas-Sochacka,

Robert Siwiec, Iwona Sinkiewicz, Paulina Strojna

Skład i druk: Digital Art Studio www.digitalartstudio.pl

Rolnicze Święto w Królewskim Mieście

Tegoroczne Świętokrzyskie Dożynki Wojewódzkie odbędą się 6 września w Sandomierzu, uznawanym za jedno z najpiękniejszych polskich miast. Sandomierszczyzna to zachwycające krajobrazy, wspaniałe zabytki oraz ziemia bogata w płody rolne. To również nowoczesna infrastruktura oraz miejsce atrakcyjne dla inwestorów.

Ziemia sandomierska to typowo rolnicze tereny – warunki klimatyczno-glebowe sprzyjają uprawie warzyw i owoców. Wyróżnia go bardzo dobra jakość gleb. W strukturze zasiewów popularne jest zboże, głównie jęczmień i pszenica. Sandomierscy rolnicy w dużych ilościach uprawiają także ziemniaki oraz buraki cukrowe. Teren ten jest przede wszystkim słynny z sadownictwa, sady zajmują prawie 11 tys. hektarów. Uprawiane są jabłka, morele, wiśnie, śliwki, gruszki, a także brzoskwinie i winogrona.

Walory wynikające z rolniczego charakteru obszaru to także możliwość wypoczynku i rekreacji pośród wiejskich krajobrazów w gospodarstwach agroturystycznych i ekologicznych.

Skupione są przede wszystkim w okolicach Sandomierza, Samborca, Dwikóz, Obrazowa i Wilczyc. Oferują przede wszystkim owoce i warzywa z własnych upraw, własnoręcznie wykonane przetwory oraz możliwość uczestniczenia w zbiorach. Jednym z ciekawszych miejsc jest „Winnica Sandomierska” zlokalizowana w Górach Wysokich w gminie Dwikozy, gdzie turysta może przyrzeć się produkcji win gronowych, wziąć udział w szkoleniu winiarskim, a także wędkować w prywatnym stawie. Gospodarstwo „Róża” ze Złotej w gminie Samborzec oferuje możliwość uczestniczenia w pracach w prywatnym sadzie, a „Wojtasówka” z Obrazowa może pochwalić się ekologicznymi owocami i warzywami z własnej uprawy.

W ostatnich latach Sandomierz i jego okolice przeżywają prawdziwe oblężenie turystów. Między innymi za sprawą serialu „Ojciec Mateusz”, którego akcja rozgrywa się właśnie w Królewskim Mieście. Turyستów przyciągają wspaniałe zabytki i architektura, przez miasto przepływa Wisła – królowa polskich rzek, a we wschodniej części Wyżyny Sandomierskiej roztacza się widok na Góry Pieprzowe. Położony na siedmiu nadwiślańskich wzgórzach nazywany „małym Rzymem” Sandomierz to miasto o ponad 1000-letniej historii, niegdyś siedziba królów i książąt. Może poszczycić się rynkiem z renesansowym ratuszem z przełomu XIV i XV w. oraz zabytkowymi kamienicami; to

także słynna Brama Opatowska z XIV w., liczne obiekty sakralne a także zniszczony podczas potopu szwedzkiego zamek królewski. Miłośnicy zabytków sakralnych mogą udać się do Zawichostu, gdzie można podziwiać wczesnogotycki kościół pofranciszkański pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela. W Klimontowie z kolei znajduje się kolegiata św. Józefa ufundowana przez Jerzego Ossolińskiego, a także późnorenesansowy klasztor i kościół pod wezwaniem NMP i św. Jacka. W Koprzywnicy można zwiedzić romańską świątynię, zaś w Sulistawicach zobaczyć otoczony kultem obraz Matki Bożej Sulistawickiej.

„Święto Kwitnącej Jabłoni” w Samborcu, „Wojewódzkie

Panorama Sandomierza

Na planie „Ojca Mateusza”

Turniej Rycerski na sandomierskim rynku

Święto Pomidora” w Dwikożach czy Jarmark na Świętego Jacka w Klimontowie to tylko niektóre z imprez, z jakich słynie powiat sandomierski. W każdej gminie niezwykle uroczyste obchodzone są dożynki. Mieszkańcy Koprzywnicy wspólnie bawią się podczas Letniej Biesiady Rodzinnej w pocysterskim ogrodzie, a miłośnicy piosenki żeglarskiej przyjeżdżają do Sandomierza na Festiwal Muzyki Wodniackiej SZANTOMIERZ. Wiele atrakcji znajdują dla siebie w „Królewskim Mieście” melomani - od lat organizowane są tam Wieczory Organowe w Bazylice Katedralnej oraz Festiwal "Muzyka w Sandomierzu". Tradycją Klimontowa, rodzinnej miejscowości Bruno- na Jasieńskiego są Brunonalia,

w ramach których odbywają się spektakle teatralne, happenin- gi, wystawy. We wrześniu zaś koniecznie trzeba odwiedzić Obrazów i spróbować pysznych jabłek podczas Wojewódzkiego Święta Jabłkobrania.

Piękne krajobrazy, spokój, świeże owoce i warzywa, bogactwo zabytków – to tylko niektóre powody, dla których ludzie opuszczają zatłoczone miasta i odwiedzają Ziemię Sandomierską. Niesamowita przyroda, ukształtowanie terenu oraz bliskość Gór Pieprzowych daje możliwość aktywnego spędzenia wolnego czasu. Niech wszystkie drogi prowadzą na Ziemię Sandomierską...

Redakcja

Kazimierz Kotowski,
członek Zarządu
Województwa
Świętokrzyskiego:

Szanowni Państwo!

Mam wielki zaszczyt i przyjemność zaprosić na tradycyjne święto plonów w regionie świętokrzyskim.

Nasza piękna Ziemia Sandomierska i Sandomierz będą gospodarzami tegorocznych Dożynek Wojewódzkich. Będziemy dziękować tym, którzy na co dzień w trudzie i znoju borykając się ze zmienną czasami pogodą, nadmiernymi opadami i słońcem, pracują na naszej polskiej ziemi, w naszych sadach, ogrodach, aby nam wszystkim zapewnić zdrową, polską żywność.

Razem w tym dniu podziękujemy sobie wzajemnie i kontynuując tradycje naszych dziadów i ojców będziemy okazywać cześć dla chleba.

Serdecznie zapraszam Państwa na gościnną Ziemię Sandomierską.

Wspaniałe sady to wizytówka powiatu sandomierskiego

Powiat sandomierski zajmuje powierzchnię 676 km². Na jego terenie znajduje się 9 miast i gmin: Sandomierz, Koprzywnica, Zawichost, Dwikozy, Klimontów, Łoniów, Obrazów, Samborzec i Wilczyce. W 212 miejscowościach powiatu mieszka 86 500 osób. Sandomierszczyzna leży we wschodniej części województwa świętokrzyskiego, graniczy z regionami: lubelskim i podkarpackim.

Kalendarium Powiatowych Dożynek 2015 w Województwie Świętokrzyskim

23 sierpnia - Powiat Włoszczowski - Radków

30 sierpnia - Powiat Ostrowiecki – Kunów
- Powiat Staszowski – Połaniec
- Powiat Konecki – Fałków
- Powiat Jędrzejowski – Nagłowice
- Powiat Pińczowski – Kije
- Powiat Kielecki – Sitkówka-Nowiny
- Powiat Buski – Pacanów
- Powiat Skarżyski – Skarżysko-Kamienna
- Powiat Kazimierski – Kazimierza Wielka

6 września - Powiat Starachowicki – Pawłów
- Dożynki Wojewódzkie - Sandomierz

Starościna Dożynek Teresa Łukasik ze Strzałkowa w gminie Stopnica

Od 25 lat pani Teresa wraz z mężem Piotrem Łukasikiem prowadzą w Strzałkowie, w gminie Stopnica gospodarstwo rolne o powierzchni 50ha. Ukierunkowane jest ono na produkcję i przetwórstwo mleka oraz opas młodego bydła opasowego do wagi ciężkiej.

Zdaniem pani Teresy produkcja, przetwórstwo i obrót mlekiem to zajęcie trudne, pracochłonne i odpowiedzialne, wymagające niemałej wiedzy. W gospodarstwie rodzicom pomagają dzieci – syn Mateusz w ubiegłym roku ukończył Uniwersytet Rolniczy w Krakowie i wspiera rodziców fachową wiedzą i pracą, córka Paulina studiuje na Uniwersytecie im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, a syn Dawid studiuje na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Struktura użytków rolnych i zasiewów w gospodarstwie państwa Łukasików dostosowana jest do produkcji wysokowartościowych pasz energetyczno–białkowych pod potrzeby stada bydła wysoko mlecznego rasy polskiej holsztyno - fryzyjskiej. Dbają o zapewnienie wysokiego dobrostanu dla krów, a szczególnie na prawidłowe ich żywienie, zdrowotność i jakość produkcji. W gospodarstwie prowadzony jest zamknięty obrót stada. Krowy i jałówki utrzymywane są w oborze udojowej wolnostanowiskowej na płytce ściółce, a opasy w oborze uwięziowej. W gospodarstwie pozyskuje się dziennie ok. 1500 litrów mleka. Część jest przetwarzana, a nadwyżki odbiera OSM Chmielnik. Prowadzona jest sprzedaż mleka niepasteryzowanego pod nazwą „Wiejskie mleko”, które sprzedawane jest bezpośrednio w gospodarstwie lub w sklepach PSS Busko-Zdrój. W gospodarstwie z mleka produkowane są też przetwory mleczne: maślanek, jogurty oraz ser biały tradycyjny i różne odmiany buncoka strzałkowskiego z naturalnymi dodatkami smakowymi m.in. - Ser z czosnkiem niedźwiedzim, wiosenny, z żurawiną, z cebulą i cytryną, z pomidorami i bazylią, Buncok wędzony, sery marynowane i dojrzewające.

Wszystkie one wykonane są metodami tradycyjnymi, bez konserwantów. Trafiają do sklepów ze zdrową żywnością w Busko-Zdrój, Kielcach, oraz hoteli, eksportowane są także zagranicę. Produktem firmowym gospodarstwa jest Buncok strzałkowski produkowany z krowiego mleka.

Pani Teresa jest członkiem Świętokrzyskiego Związku Hodowców Bydła, Sieci dziedzictwa kulinarnego oraz Polskiej Izby Produktów Regionalnych i Lokalnych. Państwo Łukasikowie planują kolejne usprawnienia w gospodarstwie, m.in. zamontowanie stacji paszowej, wiatraków mieszających powietrze nad korytarzem paszowym oraz zgarniaczy obornika.

Starosta Dożynek Witold Stefaniak z Wielogórze w gminie Samborzec

Pan Witold ma 52 lata. Mieszka w Wielogórze, gmina Samborzec, gdzie prowadzi wysokotowarowe gospodarstwo sadownicze o powierzchni ponad 16 ha, specjalizujące się w produkcji owoców.

Pan Witold ma wykształcenie wyższe, ukończył studia na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie, kierunku politologia o specjalności: administracja samorządowa i praca socjalna. Żona Dorota jest nauczycielką. Dzieci - córka Daria, uczennica I Liceum Ogólnokształcącego Collegium Gostomianum w Sandomierzu i syn Konrad, uczeń Gimnazjum Katolickiego w Sandomierzu.

Pan Witold korzysta z dotacji Unii Europejskiej. Środki te pozwoliły mu dostosować gospodarstwo do coraz większych wymagań rynku, doposażyć go w specjalistyczny sprzęt do produkcji ogrodniczej, rozbudować bazę przechowalniczą i sortowniczą.

Witold Stefaniak jest aktywnym działaczem społecznym. Od ponad 25 lat jest sołtysiem sołectwa Wielogóra, działa na rzecz lokalnej społeczności wiejskiej gminy Samborzec i powiatu sandomierskiego. Współpracuje z wieloma stowarzyszeniami i organizacjami. Przez cztery kadencje był radnym powiatu sandomierskiego, w poprzedniej kadencji pełnił funkcję członka Zarządu Powiatu, a obecnie jest wiceprzewodniczącym Rady Powiatu.

Jest współzałożycielem i prezesem Zarządu Grupy Sadowniczo-Warzywniczej Złoty Sad Sp. z o.o. Może się ona pochwalić nowo wybudowanym, nowoczesnym obiektem w Samborcu wyposażonym w specjalistyczne linie do sortowni i pakowania owoców. Grupa zrzesza 71 producentów, gospodarujących na powierzchni ponad 500 ha. Zajmuje się produkcją oraz hurtową sprzedażą owoców i warzyw – głównie jabłek. W 95% jest to eksport na rynki Unii Europejskiej, rynki wschodnie i afrykańskie. Produkcja owoców prowadzona jest z zastosowaniem nowoczesnej technologii i Integrowanej Produkcji. Grupa posiada certyfikat GLOBAL G.A.P. Planuje realizację nowych inwestycji, jest otwarta na przystąpienie kolejnych producentów, a także zamierza zdobywać nowe rynki zbytu.

Kreatywni świętokrzyscy rolnicy

Choć ceny skupu na rynkach niektórych owoców i warzyw są niezadowolające, dla świętokrzyskich rolników może być to dobry rok. Coraz więcej w naszym regionie pojawia się producentów, którzy poszukują nowych, ciekawych upraw, na które obecnie jest wysoki popyt. Rolnikom dopisuje również pogoda.

Lato w pełni, a wraz z nim żniwa i zbiory warzyw i owoców. Niektórzy rolnicy są już po nich, inni są w trakcie, jeszcze inni dopiero się do nich przygotowują. Ten rok, podobnie

jak i poprzednie, dla jednych będzie dobrym, a dla innych nieco słabszym. Powodów do pesymizmu jednak nie ma.

Tym, o co zawsze martwią się rolnicy zimą i wiosną, jest

pogoda. W tym roku była ona łaskawa dla producentów i nie wyrządziła dużych szkód w uprawach.

- Na pewno w tym roku pogoda im sprzyjała. Nie było strat

zimowych, rośliny prawidłowo przetrwały tę porę roku, a wiosną było niewiele przymrozków. Niestety, ostatnie nawałnice, choć lokalne, wyrządzą wiele szkód w rejonach, których dotkną –

mówi **Ryszard Ciżła**, prezes Świętokrzyskiej Izby Rolniczej.

To rynek dyktuje ceny i w przypadku niektórych rolników, ceny skupu ich produktów nie są zadowalające. Tak jest w m.in. w przypadku niektórych owoców miękkich.

- Ceny na rynku zglobalizowanym coraz mniej zależą od rolników, ich produktów czy nawet kraju bo opierają się na wskaźnikach ogólnoświatowych dlatego trudno mówić o pełnej satysfakcji naszych rolników, dysponujących naprawdę dobrym jakościowo produktem – dodaje Ryszard Ciżła.

Nie wszyscy mają jednak powody do narzekania, co podkreśla prezes Ciżła

- Dobre ceny są na niektórych warzywach wczesnych, na

przykład na ziemniakach, które rolnicy sprzedają drożej niż w ubiegłym roku – mówi prezes Ryszard Ciżła.

Świętokrzyscy rolnicy coraz częściej sięgają po innowacyjne uprawy, które mogą przynieść im sukces na rynku – Specjalizacją naszego regionu jest produkcja sadownicza, ale bardzo mocna była również produkcja trzody. Producenci chętniej sięgają jednak do mniej standardowych upraw i hodowli. Niedawno na terenie powiatu staszowskiego rolnicy zaczęli produkować szparagi, które są coraz chętniej kupowanym produktem, a gospodarstw w wytwarzających jest relatywnie mało. Problemem jest jednak u nich brak chętnych do pracy przy

zbiorach. Coraz więcej jest gospodarstw specjalizujących się w borówce, na którą jest teraz duży popyt. Powstają ponadto nowe gospodarstwa winiarskie, a produkcja wina jest coraz popularniejsza, a gospodarstwa potrafią na tym dobrze zarobić – wyjaśnia Ryszard Ciżła.

Ważne jest również to, że rolnicy w niektórych branżach coraz częściej łączą siły, aby móc działać na jeszcze większą skalę i mieć szansę na więcej środków unijnych – Widać rozwój grup producenckich, szczególnie w sadownictwie i niektórzy bardzo dobrze wychodzą na uczestniczeniu w nich, w większości przypadków jest to dobry kierunek – podkreśla prezes Świętokrzyskiej Izby Rolniczej.

Ryszard Ciżła

Rolnicy mogą zatem w dobrych nastrojach przygotowywać się nie tylko do zbiorów, ale również zbliżających się dożynek.

Mateusz Cieśliski

U progu nowego PROW 2014-2020

Pula środków w nowym Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 to ponad 13,5 mld euro, które będą wydatkowane na sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich: transfer wiedzy i innowacji w rolnictwie, zwiększanie rentowności gospodarstw, wspieranie organizacji łańcucha żywnościowego, odtwarzanie, ochronę i wzbogacanie ekosystemów, przechodzenie w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną oraz promowanie włączenia społecznego.

Program wspierać będzie w głównej mierze rozwój gospodarstw rolnych i przetwórstwo rolno-spożywcze. Większy, niż dotychczas, nacisk położony na wsparcie małych i średnich gospodarstw rolnych.

- Po ostatnich siedmiu latach wiemy, że PROW okazał się programem bardzo ważnym, który uwolnił ogromną energię społeczną. Jesteśmy jednak, przede wszystkim, ciekawi, co znajdzie się w kolejnej jego wersji – mówi marszałek województwa **Adam Jarubas**.

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Województwo Świętokrzyskie otrzymało na wdrażanie tzw. "działań regionalnych" środki w wysokości około 550 mln zł. Były one przeznaczone na dofinansowanie zadań z zakresu „odnowy wsi”, „podstawowych usług dla gospodarki i ludności wiejskiej”, „melioracji”, „scalania gruntów rolnych” oraz działania LEADER.

Mirosława Mochocka, Adam Jarubas, Piotr Żołądek

- Żeby zobrazować to, co rzeczywiście udało się zrobić, najlepiej zrobić to na liczbach: 260 km sieci wodociągowych, 690 km kanalizacji sieciowych, 11 oczyszczalni ścieków, 5 580 oczyszczalni przydomowych, 10 targowisk stałych, prawie 10 km wałów przeciwpowodziowych – to namacalne efekty interwencji środków unijnych

– mówi **Piotr Żołądek**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego – te dane są imponujące, ale wartością dodaną jest na pewno budzenie aktywności społecznej. To nadal powinno odbywać się na wielu płaszczyznach.

- Zdecydowanie najwięcej inwestycji udało nam się zrealizować w ramach działania

LEADER – dodaje **Mirosława Mochocka**, zastępca dyrektora – były to zarówno działania „twarde” jak i „miękkie”. Tutaj kwoty dotacji były co prawda niewielkie, ale w sumie na to działanie w województwie przeznaczaliśmy prawie 30 mln zł. Podejście LEADER będzie kontynuowane na obszarze całego kraju, z wyłączeniem miast o liczbie mieszkańców powyżej 20 tysięcy.

Po środki z PROW chętnie sięgali samorządy każdego szczebla. – Postawiliśmy na turystykę i promocję miasta i gminy. Opracowaliśmy piękne albumy i foldery reklamowe, powstała interesująca wirtualna trasa turystyczna, udało się zorganizować kilka imprez promocyjnych, jarmarków, wyposażyliśmy w stroje zespoły ludowe, wyremontowaliśmy świetlice, które teraz tętnią życiem – mówi burmistrz Miasta i Gminy Chęciny **Robert Jaworski**.

Anna Rdzanek-Kapsa

Pięknie i bezpiecznie w zagrodzie

Znamy już laureatów powiatowego etapu konkursu „Piękna i bezpieczna zagroda – przyjazna środowisku”, który po raz siedemnasty zorganizowała Świętokrzyska Izba Rolnicza, Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach, samorządy powiatowe i gminne. Zwycięskie gospodarstwo poznamy podczas Dożynek Wojewódzkich, które 6 września odbędą się w Sandomierzu. Przedsięwzięciu patronuje marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas.

Celem konkursu jest mobilizacja mieszkańców do dbałości o ochronę środowiska naturalnego świętokrzyskiej wsi, utrzymania porządku, czystości i bezpieczeństwa w gospodarstwie. Ma także zachęcać do podejmowania działań poprawiających estetykę oraz wa-

runki higieniczno - sanitarnych zagród wiejskich m.in. w zakresie zadrzewień, zakładania instalacji wodno-kanalizacyjnych, segregacji i zagospodarowania śmieci.

Konkurs przebiega w trzech etapach: gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Do repre-

Gospodarstwo finalistów etapu wojewódzkiego konkursu w 2014 roku, państwa Małgorzaty i Dariusza Przemyskich w Starej Słupi, pow. kielecki

zentowania powiatów w etapie wojewódzkim konkursu, starostwa wytypowały poniższe gospodarstwa:

Konkurs „Piękna i bezpieczna zagroda – przyjazna środowisku” organizowany jest w współpracy z Departamentem Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach, Państwowej Inspekcji Pracy; Okręgowego Inspektoratu Pracy w Kielcach, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego OR w Kielcach, stowarzyszeń agroturystycznych i związków ekologicznych oraz Kół Gospodyń Wiejskich.

Redakcja

Powiat	Imię i Nazwisko	Adres zamieszkania
Buski	Grażyna i Wiesław Korepta	Siestawice 193, gm. Busko-Zdrój
Jędrzejowski	Danuta i Marek Maludzińscy	Prąsław 62, gm. Jędrzejów
Kazimierski	Elżbieta i Zdzisław Tuletowie	Charzowice 22, gm. Czarnocin
Kielecki	Joanna i Jacek Mischczyk	Maleszowa 91, gm. Pierzchnica
Konecki	Janina i Krzysztof Biały	Gruszka 15, gm. Radoszyce
Opatowski	Helena i Jan Rejowscy	Szczury 3, gm. Zawichost
Ostrowiecki	Ewa i Jerzy Słapek	Buszkowice 59, gm. Ćmielów
Pińczowski	Justyna Dubaj	Probołowice 61, gm. Złota
Sandomierski	Agnieszka i Mariusz Tysa	Czermin 58, gm. Dwikozy
Skarżyski	Barbara i Włodzimierz Herman	Mostki 110a, gm. Suchedniów
Starachowicki	Agnieszka i Kazimierz Wiśnios	Mirzec-Majorat 56, gm. Mirzec
Staszowski	Edyta i Zbigniew Grochowscy	ul. Urocza 45, gm. Szydłów
Włoszczowski	Artur Kapera	Pracza 11, gm. Kluczewsko

Świętokrzyskie rolnictwo w statystykach

Jaki areal świętokrzyscy rolnicy przeznaczili w 2014 roku pod zasiewy? Których owoców nasi sadownicy produkowali najwięcej? Jakiego było pogłowie bydła i trzody chlewnej? Odpowiedzi na te i inne pytania znaleźć można w publikacji „Rolnictwo w województwie świętokrzyskim w latach 2013 i 2014” przygotowanej przez Urząd Statystyczny w Kielcach. Znajdują się w niej informacje z zakresu statystyki rolnictwa przedstawiające podstawowe fakty o wybranych warunkach produkcyjno-ekonomicznych oraz o wynikach produkcji roślinnej i zwierzęcej w regionie.

Użytkowanie gruntów

W ogólnej powierzchni województwa świętokrzyskiego, wynoszącej 1171,1 tys. ha, w posiadaniu gospodarstw rolnych w 2014 r. znajdowało się 560,1 tys. ha, tj. 47,8% powierzchni województwa. **Użytki rolne** zajmowały 41,4% powierzchni woj-

wództwa. Udział **powierzchni pod zasiewami** w ogólnej powierzchni użytków rolnych wyniósł 67,7% i był zaledwie o 0,2% mniejszy w porównaniu z rokiem 2013 r.

W województwie świętokrzyskim w 2014 r. łączna liczba gospodarstw rolnych wyniosła

84,1 tys. i w porównaniu z 2013 r. zmniejszyła się o 6,1 tys., tj. o 6,8%. W strukturze gospodarstw rolnych dominują gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych 2-5 ha – jest ich 43,4%. Mniej liczna grupa to gospodarstwa o powierzchni 5-10 ha użytków rolnych

(24,5%). Gospodarstwa o powierzchni 1-2 ha użytków rolnych stanowiły 18,3%. Udział gospodarstw największych (powyżej 15 ha użytków rolnych) stanowił zaledwie 5,2% wszystkich gospodarstw.

Przeciętna powierzchnia użytków rolnych gospodarstwa

rolnego w 2014 r. wyniosła 5,76 ha i w porównaniu z 2013 r. zwiększyła się o 0,23 ha.

Powierzchnia zasiewów

W 2014 r. w województwie świętokrzyskim w strukturze zasiewów **zboża ogółem** zajmowały 245,9 tys. ha, tj. 75,0% zasiewów, a więc tylko o 1,0% mniej niż w 2013 r. Zdecydowanie przeważały zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi – 94,6%. Kukurydza na ziarno stanowiła tylko 2,8%, a gryka, proso i pozostałe zbożowe – 2,6%.

W porównaniu do 2013 roku powierzchnia uprawy **pszenicy** wzrosła o 3,4%, **owsa** (o 10,5%), **pszenżyta** (o 10,9%), **strączkowych jadalnych** (o 25,0%). Zmniejszyła się powierzchnia

uprawy **żyta** (o 17,2%), **jęczmienia** (o 10,1%), **mieszanek zbożowych** (o 10,1%) i **kukurydzy na ziarno** (o 10,0%). Powierzchnia uprawy **ziemniaków** stanowiła 4,5% ogólnej powierzchni zasiewów w województwie (od 2013 r. zmniejszyła się o 12,9%).

Produkcja ogrodnicza

W 2014 r. powierzchnia uprawy **warzyw gruntowych** wyniosła 14,0 tys. ha, zwiększając się o 7,2% w porównaniu z 2013 r. Plony większości gatunków warzyw gruntowych (oprócz pomidorów) były wyższe od uzyskanych w roku poprzednim o 13,2%. Najbardziej wzrosły zbiory **kapusty gruntowej** (20,2%), **kalafiorów gruntowych** (19,6%), **cebuli gruntowej** (12,8%). W więk-

szości przypadków wzrost produkcji wynikał ze zwiększonego plonowania oraz wzrostu powierzchni uprawy. Nieco zmalały zbiory **pomidorów gruntowych** (o 1,4%), o czym zdecydował spadek wydajności z 1 ha (o 7,8%), przy wzroście arealu ich uprawy (o 7,1%).

Produkcja **owoców z drzew i krzewów owocowych oraz plantacji jagodowych** w 2014 r. wyniosła 464,9 tys. t i była wyższa o 5,6% od produkcji uzyskanej rok wcześniej. Były wyższe zbiory jabłek oraz pozostałych owoców z drzew (brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich), natomiast gruszek, śliwek, wiśni oraz czereśni zebrano mniej niż w roku 2013. Zbiory **truskawek i poziomek gruntowych** były aż o 42,7%

większe od uzyskanych w roku poprzednim, zbiory **malin** – o 31,4%.

Produkcja zwierzęca

W końcu grudnia 2014 r. **pogłowie bydła** wyniosło 153,9 tys. sztuk; w porównaniu z grudniem 2013 roku liczebność zmniejszyła się o 2,4%. Na początku grudnia 2014 r. pogłowie **trzody chlewnej** wyniosło 232,6 tys. sztuk i było wyższe o 6,3% od stanu notowanego rok wcześniej. Pogłowie **owiec** w grudniu 2014 r. wyniosło 3,6 tys. sztuk, zwiększając się o 26,0%. Pogłowie **drobiu** w grudniu 2014 r. liczyło 5266,8 tys. sztuk i w ciągu roku zwiększyło się o 7,7%.

oprac. R.S.

Adam Jarubas, Marszałek Województwa Świętokrzyskiego

A na Wniebowzięcie - zakończzone żęćie

Mądrość ludowa głosi: „A na Wniebowzięcie - zakończzone żęćie”. Wszak od 15 sierpnia, Święta Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, zwanego też świętem Matki Boskiej Zielnej, zaczyna się czas dożynek – podziękowań za plony i rolniczego świętowania. Wojewódzkie Święto Plonów wieńczy ten cały cykl uroczystości dożynekowych, odbywających się w parafiach, gminach i powiatach Ziemi Świętokrzyskiej. Tegoroczne wojewódzkie dożynki odbędą się 6 września w Sandomierzu. Jestem przekonany, że wzorem ubiegłych lat będzie to święto wszystkich ludzi pracujących na roli, święto kultury i sztuki ludowej; że będzie mu towarzyszyć prezentacja mocnego przywiązania do naszej polskiej, świętokrzyskiej tradycji.

Nieodłącznym elementem dożynek jest poświęcenie i podzielenie się chlebem wypieczonym z mąki z tegorocznych zbiorów. Ten chleb to symbol - dostatku, bezpieczeństwa i jedności. Dzielenie się chlebem – odrzucamy waśnię i urazy, życząc sobie szczęścia i dobrobytu. „Oby nikomu nigdy nie zabrakło chleba” - to przesłanie, które najczęściej słychać podczas dożynekowych uroczystości. Myślę, że przy tej okazji zawsze warto postawić sobie pytanie: czy umiemy dzielić się owym symbolicznym „chlebem”? Czy potrafimy wokół siebie zauważyć ludzi, którym go – w tej czy innej postaci - brakuje? Symbolika „braku chleba” jest szeroka – to może być dobre słowo, serdeczne zainteresowanie, a czasami ta rzeczywistość

pomoc materialna... Czy w czasach, w których liczy się głównie indywidualizm, konkurencja i rywalizacja, jest jeszcze miejsce na „pochylenie się” na drugim człowiekiem? Czasami mam wrażenie, że nieco brakuje nam we współczesnej Polsce tego wewnętrznego poczucia solidaryzmu społecznego. Poczucia, które każe nam dostrzec problemy drugiego człowieka obok nas; poczucia współodpowiedzialności za słabszych, chorych, mniej zaradnych, takich, którym w życiu coś poszło nie tak... Ktoś powie – to rola państwa. Tak, zgoda, w dużej mierze to zadanie dla struktur państwa. Ale może ten wewnętrzny imperatyw solidaryzmu społecznego w każdym z nas spowoduje, że i struktury będą działać lepiej?

Ktoś może się zastanawiać, co ma solidaryzm społeczny wspólnego z dożynkami? Ale czy życzenia „Oby nikomu nigdy nie zabrakło chleba” nie są dobrym mottem do budowania wspólnoty także w tym wymiarze?

Z tego miejsca chciałbym podziękować wszystkim rolnikom za trud ich codziennej pracy, za ich wysiłek wkładany w gospodarowanie na roli, tak przecież niepewne, bo – jak żadna inna praca – niezwykle uzależnione od sił natury i kaprysów pogody. Dziękuję, za Wasze trwanie przy ziemi, które każdego roku na wiosnę każe od nowa rozpoczynać te nierówne zmagania. Nawet jeśli bilans zysków i strat z poprzedniego roku nie zawsze jest korzystny dla rolniczego portfela.

Włoszczowa i Sandomierz z przebudowanymi drogami

Pod koniec lipca 2015 roku oddano do użytku po przebudowie dwa ważne odcinki dróg wojewódzkich: ulicę Młynarską we Włoszczowie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 742 oraz ulicę Lubelską w Sandomierzu, biegnącą w ciągu drogi wojewódzkiej nr 777. - To nie koniec inwestycji drogowych w tych rejonach województwa w najbliższych latach – zapowiadają przedstawiciele Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Ulica Lubelska w Sandomierzu stanowi część drogi wojewódzkiej nr 777, czyli szlaku komunikacyjnego, który prowadzi z Sandomierza przez Dwikozy i Zawichost do Annopola. – To bardzo ważny szlak w tej części województwa. Stanowi połączenie z regionem lubelskim, ale sama w sobie ulica Lubelska jest ważnym połączeniem komunikacyjnym dla mieszkańców Sandomierza, jak i dla przyległych gmin. Jest to ulica bardzo ruchliwa i ciąg komunikacyjny bardzo często używany – powiedział podczas otwarcia wicemarszałek województwa świętokrzyskiego **Jan Maćkowiak**.

Prace realizowane były od połowy listopada 2014 roku. Wartość projektu to blisko 7,8 miliona złotych, przy 85-procentowym dofinansowaniu z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego. – Wydawać by się mogło, że to bardzo droga. Jednak musimy wziąć pod uwagę szczególnie uwarunkowania, sieć mediów, które należało przebudować i odbudować infrastrukturę okołojezdniową z względu na obecność i funkcjonowanie trzech placówek oświatowych. Chcieliśmy przygotować to wyjście z Sandomierza w kierunku lubelskim tak, żeby mogło sprostać wymaganiom komunikacyjnym i eksploatacyjnym przez najbliższych kilkanaście lat. Będziemy także modernizować dalsze odcinki tego ciągu drogowego 777 aż do drogi krajowej nr 74 – zapowiedział członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego **Kazimierz Kotowski**.

*Uroczyste oddanie ulicy Młynarskiej we Włoszczowie.
Na zdjęciu: marszałek Adam Jarubas i burmistrz Grzegorz Dziubek*

Otwarcie zmodernizowanej ulicy Lubelskiej w Sandomierzu z udziałem wicemarszałka Jana Maćkowiaka i członka Zarządu Województwa Kazimierza Kotowskiego

Radości z faktu oddania do użytku długo oczekiwanej inwestycji nie kryli przedstawiciele władz miasta i powiatu sandomierskiego.

Remont ulicy Młynarskiej we Włoszczowie był również bardzo wyczekiwany przez mieszkańców, ponieważ droga była w bardzo złym stanie technicz-

nym. - Mamy satysfakcję, jak wiele udało się zrobić. Ta droga w kierunku Kluczevska jest bardzo potrzebna i istotna dla Włoszczowy. Ambicją władz miejscowych, jak i województwa jest to, żeby realizować w dalszym ciągu inwestycje w tej części regionu. Myślę właśnie o tej najbardziej uprzemy-

sławionej części Włoszczowy, czyli wyjeździe w kierunku Jędrzejowa, ale przede wszystkim o kończących się teraz konsultacjach związanych z obwodnicą czy z wjazdem od strony Kielc. Będzie to nowoczesna infrastruktura, która z pewnością podniesie atrakcyjność tego terenu i zdecyduje o tym, że chętniej do Włoszczowy przychodzić będą kolejne firmy, które dadzą zatrudnienie mieszkańcom – powiedział podczas otwarcia marszałek **Adam Jarubas**.

Koszt rozbudowy ulicy Młynarskiej wyniósł 7,5 mln zł, w tym ponad 6 mln pochodzi z dofinansowania z RPOWŚ na lata 2007 – 2013.

– To nie koniec inwestycji komunikacyjnych w tym obszarze – potwierdził wicemarszałek województwa Jan Maćkowiak. – Mamy także już na liście podstawowej w dokumencie strategicznym budowę łącznicy kolejowej Czarnca – Włoszczowa Północ, która otworzy nam możliwość wjeżdżania na centralną magistralę kolejową bezkolizyjnego, także na kierunku północnym – poinformował wicemarszałek.

Inwestycja zrealizowana w Sandomierzu obejmowała przebudowę ulicy Lubelskiej na długości 2,2 km, a we Włoszczowie – prawie dwukilometrowy odcinek. Wykonano m.in. nowe nawierzchnie, chodniki i ciągi pieszo-rowerowe, przebudowano także zatoki autobusowe, na obu odcinkach wykonano konieczne prace związane z przebudową sieci infrastrukturalnych.

Damian Burzyński

Świętokrzyskie w geoprzestrzeni i e-usługach

Przedstawiciele samorządów województwa świętokrzyskiego podpisali porozumienia o współdziałaniu w zakresie tworzenia, utrzymywania i rozwijania Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej pn. „System Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego”. W konferencji, która odbyła się 29 lipca w Filharmonii Świętokrzyskiej, uczestniczył marszałek województwa Adam Jarubas, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Agata Binkowska oraz Arkadiusz Bąk, podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki, Przewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego.

– Obecność samorządów jest potwierdzeniem tego, że jakość pracy urzędów i to wielkie wyzwanie, jakim jest podnoszenie poziomu zadowolenia beneficjentów, czyli społeczeństwa naszego regionu, jest bardzo poważnie traktowane. Teraz wkraczamy w taką fazę, kiedy będziemy popularyzować System Informacji Przestrzennej, będziemy go cały czas udoskonalać, modyfikując i uzupełniając o kolejne informacje. Potraktujmy to narzędzie jako cały czas będące w rozwoju, aby właśnie ci przedsiębiorcy, którzy będą chcieli zasięgnąć informacji, robili to w oparciu o aktualne dane – mówił marszałek **Adam Jarubas**.

System Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego gromadzi szeroko rozumiane dane przestrzenne oraz opisowe w postaci różnorodnych map i baz danych na czele z Regionalną Mapą Numeryczną Województwa Świętokrzyskiego. Pozwala na ich wyszukiwanie, przeglądanie,

pobieranie, przetwarzanie, analizowanie, a także uruchamianie usług danych przestrzennych świadczonych drogą elektroniczną. Budowa jednolitego w skali regionu systemu służącego informacji przestrzennej pozwala na sprawne zarządzanie danymi przestrzennymi w każdej gminie i każdym powiecie na obszarze całego województwa, co daje możliwość ograniczenia wydatków poszczególnych samorządów.

Uczestnicy konferencji zapoznali się z bieżącymi informacjami dotyczącymi realizacji dwóch kolejnych projektów. Projekt „e-świętokrzyskie Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej JST” dotyczy doposażenia w sprzęt informatyczny i oprogramowanie mające na celu wzrost bezpieczeństwa systemów i sieci informatycznych, wdrożenie w gminach i powiatach systemów dziedzicznych i elektronicznego obiegu dokumentów. Projekt jest realizowany przez Urząd Marszałkowski w partnerstwie

Przedstawiciele samorządów podpisali porozumienia o współdziałaniu

z 13 powiatami i 93 gminami i 2 jednostkami administracji rządowej. Koszt projektu to ponad 40 mln zł, z czego 85% stanowi dofinansowanie z UE w ramach RPOWŚ 2007-2013. Pozostałą kwotę zapewnił Partnerzy.

Drugi projekt to „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej”. W jego ramach do końca 2015 roku powstanie sieć światłowodowa, która ma umożliwić 90% mieszkańców i 100% insty-

tucji publicznych z województwa warmińsko-mazurskiego, lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego i świętokrzyskiego szybki i tani dostęp do Internetu.

– Jestem głęboko przekonany, że przyjęte również przez rząd standardy administracji publicznej w zakresie cyfryzacji przestaną być dla nas problemem. Najważniejszą kwestią jest to, żebyśmy się uporali z problemami mentalności i bezpieczeństwa dokumentów, żebyśmy na tyle mogli przejść w stronę świadomości urzędników, ale również obywateli, że systemy informatyczne są dokładnie taką samą formą załatwiania sprawy, jak system papierowy. – mówił **Arkadiusz Bąk**.

Konferencja została zorganizowana przez Biuro Społeczeństwa Informacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach.

Emilia Sitarska

Uczestnicy konferencji w Filharmonii Świętokrzyskiej

Połączenie szpitali podczas nadzwyczajnej sesji Sejmiku

Podczas nadzwyczajnej sesji Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, która odbyła się 2 lipca, Zarząd Województwa przedstawił radnym informację na temat stanu przygotowań oraz warunków ekonomicznych, prawnych i społecznych dotyczących połączenia Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego im. Władysława Buszkowskiego w Kielcach z Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym w Kielcach.

- Funkcjonowanie szpitali na szczeblu województwa, anali-
zy finansowe, modernizacja, wsparcie, doposażenie w sprzęt i poprawa infrastruktury to troska, którą Zarząd i Samorząd

Województwa realizował przez ostatnich kilka kadencji. To te działania doprowadziły do tego, że nasze jednostki mają charakter jednostek klinicznych, które będą stanowić zaplecze dla rozpoczynającego działanie kierunku lekarskiego na naszej uczelni – podkreślał **Kazimierz Kotowski**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Przeprowadzka szpitalika dziecięcego do nowej siedziby przy ulicy Grunwaldzkiej ma się rozpocząć 20 sierpnia. Pierwsi pacjenci mogliby tam trafić pod koniec sierpnia. – Ta lokalizacja tworzy duże już miasteczko ochrony zdrowia, które może się rozwijać. W tym miejscu są zlokalizowane ważne dla szpitali obiekty, m.in. wielka kotłownia, która zapewnia media do wszystkich szpitali, parking, lądowisko, korzystny jest też układ komunikacyjny – podkreśla **Andrzej Domański**, dyrektor Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach. – Nowy pawilon pediatryczny jest dużym budynkiem z najnowocześniejszym sprzętem, w którym dzieci i ich rodzice będą mieli zapewnione godne warunki leczenia - dodaje.

Radni zdecydowaną większością głosów odrzucili projekt uchwały dotyczącej powołania komisji doraźnej w sprawie połączenia Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego im. Władysława Buszkowskiego z Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym w Kielcach.

Podczas głosowania

Radni zapoznali się z informacją na temat połączenia szpitali

0 rynku pracy i pomocy pielęgniarcom

Podczas odbywającej się 27 lipca w Centrum Nauki Leonardo da Vinci w Podzamczu XIII sesji, radni przyjęli uchwałę w sprawie sytuacji na rynku pracy województwa świętokrzyskiego oraz wyrazili poparcie dla działań Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych w zakresie zabezpieczenia społeczeństwa polskiego w prawo do świadczeń służby zdrowia realizowanych przez pielęgniarki i położne.

Podczas obrad radni dyskutowali na temat sytuacji na rynku pracy województwa świętokrzyskiego.

- W bieżącym roku widać niezwykle pozytywny i ważny trend na rynku pracy. Liczba bezrobotnych obniżyła się o 11%, a stopa bezrobocia do poziomu 13% w porównaniu ze stanem na koniec maja 2014 roku. Mamy najniższą liczbę bezrobotnych od początku istnienia województwa świętokrzyskiego. W urzędach pracy widoczny jest wzrost ofert pracy od pracodawców, a zdecydowana większość - aż 80% - to oferty z sektora prywatnego. Otrzymujemy bardzo dobre sygnały z rynku pracy, które świadczą o wyraźnym ożywieniu. Jednym z nich jest to, że przedsiębiorstwa wykazują większe zainteresowanie podnoszeniem kwalifikacji pracowników za pośrednictwem Krajowego Funduszu Szkoleniowego, utworzonego niedawno. W najbliższym czasie wdrożone zostaną kolejne działania mające na celu aktywizację bezrobotnych na rynku

Wiceprzewodniczący Sejmiku: Andrzej Pruś, Grigor Szaginian i Tadeusz Kowalczyk

pracy - mówił **Arkadiusz Piecyk**, dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach.

Istotnym punktem obrad była również dyskusja nad stanowiskiem Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego wyrażającym poparcie dla działań Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych w zakresie zabezpieczenia społeczeństwa polskiego w prawo do świadczeń służby zdrowia realizowanych przez pielęgniarki i położne.

W przyjętym stanowisku Sejmik stwierdza, że „bez podjęcia systemowych działań poprawiających warunki pracy i płacy pielęgniarek i położnych, w najbliższych latach w polskim systemie opieki zdrowotnej, zabraknie pracowników chętnych do wykonywania tego zawodu, jak również do kształcenia się młodych osób w tym kierunku. Sytuacja ta może doprowadzić do powstania luki pokoleniowej, której konsekwencje odbiją

się na zabezpieczeniu zdrowotnym naszego społeczeństwa.”

Sejmik Województwa Świętokrzyskiego zaapelował o wprowadzenie konkretnych zmian systemowych, które pozwoliłyby m.in. na poprawę warunków pracy i płacy, zwiększenie liczby osób kształcących się w zawodach pielęgniarki i położnej, czy stworzenie mechanizmów powodujących zwiększenie atrakcyjności wykonywania zawodu w kraju, co spowoduje zmniejszenie konieczności emigracji zarobkowej pielęgniarek i położnych. Przyjęte przez Sejmik stanowisko otrzymali Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Prezes Rady Ministrów i Minister Zdrowia.

Radni podczas sesji udzielili również pomocy materialnej Gminie Włoszczowa w formie zestawu sprzętu nagłaśniającego, stanowiącego główną nagrodę w Plebiscycie Moje Innowacyjne Otoczenie - Moja Innowacyjna Gmina.

Mateusz Cieśliski

Radni podczas sesji

Peleton gwiazd na szlaku Green Velo

Edyta Herbuś, Maja Bohosiewicz, Joanna Jabłczyńska, aktor Przemek Cypriański, dziennikarze sportowi Maciej Iwański i Rafał Patyra oraz Kabaret Skeczów Męczących promują szlak Green Velo w cyklicznych filmach emitowanych w TVP. W obrazach nie brakuje świętokrzyskich elementów. W połowie lipca w Kielcach, Sielpi, Oblęgorku, gdzie przebiega rowerowy szlak kręcono spoty z gwiazdami. Całość przybrała formę zabawnej rywalizacji, a najlepszych rowerzystów z peletonu gwiazd nagrodzili wicemarszałek Jan Maćkowiak oraz dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego oraz prezes ROT WŚ Jacek Kowalczyk.

Nagrywanie w Świętokrzyskiem zaczęło się od kieleckiego rezerwatu geologicznego Kadzielnia. W pobliskim skateparku rowerzyści- zawodowcy wykonywali popisowe triki. Jednak trasa do przejechania dla gwiazd była znacznie prostsza i przyjemniejsza, ponieważ Green Velo to przede wszystkim szlak dla całych rodzin.

Wyzwaniem okazało się przejechanie fragmentu szlaku w specjalnych okularach – algokoglach, które symulowały przejazd „pod wpływem”.

Dzięki temu uczestnicy przekonali się dlaczego nie wolno jeździć po spożyciu alkoholu.

Taki nietławy fragment ekipa nagrała w Oblęgorku, gdzie znajduje się Muzeum Henryka Sienkiewicza. Ten polski noblista w wolnych chwilach był cyklistą.

Zmagania zakończyły się w Sielpi, w pobliżu mostu rowerowego. Właśnie tu kończy się, lub zaczyna najdłuższa trasa rowerowa w Polsce - Green Velo.

Finałowa dekoracja zwycięzców odcinka i całego wyścigu, który rozpoczął się w województwie warmińsko – mazurskim i przebiegał przez podlaskie, lubelskie, podkarpackie i zakończył się w świętokrzyskim, odbyła się właśnie w Sielpi na molo.

Szlak Green Velo promują popularni aktorzy i znani dziennikarze

Najlepszych rowerzystów z peletonu gwiazd wyróżnił wicemarszałek województwa świętokrzyskiego **Jan Maćkowiak** oraz prezes Regionalnej

Organizacji Turystycznej Województwa Świętokrzyskiego **Jacek Kowalczyk**.

Paulina Strojna

Pierwsze konkursy z nowego Regionalnego Programu Operacyjnego

Ruszą pierwsze konkursy z nowego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Urząd Marszałkowski ogłosił dwa konkursy: na dofinansowanie projektów dla szkół zawodowych oraz dla przedszkoli. Do wykorzystania jest w sumie 22 mln zł. Nabór wniosków potrwa od 31 sierpnia do 18 września.

Projektodawcy mogą ubiegać się o unijne dotacje m. in. na organizację kursów i praktyk w firmach dla uczniów szkół zawodowych a także uzyskać dofinansowanie do projektów, zakładających tworzenie nowych lub rozwijanie już istniejących przedszkoli.

Unijne wsparcie dla szkół i placówek kształcenia zawodowego jest realizowane poprzez Poddziałanie 8.5.1 RPO WŚ „Podniesienie jakości kształcenia zawodowego oraz wspar-

cie na rzecz tworzenia i rozwoju CKZIU”. Oprócz zorganizowania różnego rodzaju dodatkowych zajęć i staży dla uczniów, za unijne pieniądze placówki zawodowe mogą wprowadzać nowe metody kształcenia, a także kupować nowoczesne wyposażenie do szkolnych pracowni. Nowością, w porównaniu z ubiegłym okresem finansowania, jest możliwość stworzenia i rozwoju centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego (CKZIU). Na projekty wspierające szkolnictwo

zawodowe Zarząd Województwa przeznaczył 15 mln złotych.

Zakładanie nowych przedszkoli, rozwijanie oferty edukacyjnej oraz zwiększenie liczby miejsc w już istniejących placówkach umożliwi Poddziałanie 8.3.1 RPO WŚ „Upowszechnianie i wzrost jakości edukacji przedszkolnej”. Dzieci, w tym szczególnie ze specjalnymi potrzebami (np. z niepełnosprawnością) oprócz codziennej opieki pedagogicznej będą mogły skorzystać z różnego rodzaju

zajęć wspierających. Same przedszkola dzięki unijnym pieniądzom mają szansę na sfinansowanie nowych miejsc w placówkach oraz kupienie nowoczesnych zabawek i materiałów dydaktycznych. Wsparcie dla edukacji przedszkolnej wyniesie w 2015 r. 7 mln złotych.

Szczegółowe zasady konkursów dostępne są na stronie www.rpo-swietokrzyskie.pl w zakładce: *Zobacz ogłoszenia o naborach wniosków.*

Iwona Sinkiewicz-Potaczała

Porozumienie o współpracy przy utworzeniu ośrodka w Miedziance

W Krakowie Kazimierz Kotowski, członek Zarządu w imieniu Samorządu Województwa Świętokrzyskiego podpisał porozumienie o współpracy przy utworzeniu ośrodka dydaktyczno – muzealnego pn. „Staropolski Ośrodek Górnicztwa Kruszcowego w Miedziance”.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego jest jedną ze stron porozumienia z Akademią Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica, Instytutem Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk, Gminą i Miastem Chęciny oraz Wspólnotą wsi Miedzianka, którego celem jest wspólne dążenie do utworzenia ośrodka dydaktyczno – muzealnego bazującego na naturalnych walorach Rezerwatu Przyrody „Góra Miedzianka” pn. „Staropolski Ośrodek Górnicztwa Kruszcowego w Miedziance”.

Początki górnictwa miedzi w rejonie Miedzianki sięgają czasów średniowiecza, a najbardziej intensywne prace prowadzono w XV i XVI wieku. W 1958r. na jego terenie powstał rezerwat przyrody „Góra Miedzianka”, a w 2008 r. w Miedziance koło Chęciny, powstała Muzealna Izba Górnicztwa Kruszcowego mająca na celu upamiętnienie wielowiekowej tradycji. W muzeum zapoznać się można z dziejami górnictwa i hutnictwa regionu chęcińskiego.

Porozumienie podpisywały władze województwa świętokrzyskiego, Chęciny oraz AGH w Krakowie

Mając na uwadze wielowiekowe tradycje i związki Krakowa z Chęcunami i Miedzianką powstał pomysł utworzenia ośrodka dydaktyczno-muzealnego pn. „Staropolski Ośrodek

Górnictwa Kruszcowego w Miedziance”, gdzie planowana jest realizacja i promocja prac naukowo - badawczych.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego zadeklarował

udział w porozumieniu i wsparcie utworzenia ośrodka, a także promocję dziedzictwa geologiczno - górniczego w rezerwach przyrody w regionie.

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach
Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska

realizuje zadanie dofinansowane ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach pn.

„Opracowanie projektu Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego wraz z przeprowadzeniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu”.

Całkowity koszt zadania 94 095,00 zł, wysokość dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Kielcach 84 685,50 zł.

Program dla Wiślicy

Inwentaryzacja i pełne opracowanie zbiorów muzealnych, niezbędne prace konserwatorskie, rozbudowa i adaptacja infrastruktury na potrzeby muzeum, stworzenie atrakcyjnych wystaw stałych – to tylko niektóre elementy przyjętego przez Zarząd Województwa programu działania Muzeum Regionalnego w Wiślicy. Przygotowanie dokumentu jest kolejnym etapem procedury zmierzającej do przejęcia wiślickiego muzeum przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego. Teraz program zostanie przekazany gminie Wiślica do akceptacji.

Pod koniec ubiegłego roku Sejmik Województwa podjął uchwałę o woli przejęcia Muzeum Regionalnego w Wiślicy przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego. Z kolei Rada Gminy Wiślica potwierdziła wolę przekazania muzeum uchwałą z 12 marca tego roku.

Sprawa jest bardzo ważna, ponieważ niezwykle zabytki Wiślicy, zwłaszcza wczesnośredniowieczne grodzisko i relikty sztuki romańskiej w podziemiach Bazyliki Mniejszej pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, a także Dom Długosza wymagają pilnych prac zabezpieczających, a gmina nie jest w stanie sama udźwignąć ciężaru finansowego koniecznych prac konserwatorskich.

Zgodnie z ustawą o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej jednostka samorządu terytorialnego, będąca organizatorem instytucji kultury, może przekazać tę instytucję innej jednostce samorządu terytorialnego, na jej wniosek, w celu wyko-

Zarząd Województwa przyjął program działania Muzeum Regionalnego w Wiślicy

nywania zadań własnych w zakresie działalności kulturalnej. Przekazanie następuje w drodze umowy. Wcześniej jednak musiał powstać program działania instytucji, a Sejmik Województwa

musiał zabezpieczyć pieniądze na funkcjonowanie Muzeum.

Tak się też stało – uchwałą z kwietnia tego roku w budżecie województwa na 2015 r. radni zaplanowali kwotę 50 tys. zł na

funkcjonowanie Muzeum Regionalnego w Wiślicy. Kolejnym krokiem do przejęcia placówki było przygotowanie programu działania wiślickiej placówki. Powstał on we współpracy z Muzeum Narodowym w Kielcach, które docelowo włączy Muzeum w Wiślicy we własne struktury na zasadzie oddziału – poinformował **Jacek Kowalczyk**, dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego.

Program zakłada m.in. uporządkowanie zasobów muzeum oraz niezbędne działania konserwatorskie (w tym pilną konserwację ruin XI-wiecznego Kościoła Świętego Mikołaja oraz prace konserwatorskie przy polichromii w Domu Długosza), modernizację infrastruktury muzealnej, opracowanie zbiorów, przygotowanie wystaw czasowych, a także działalność edukacyjną w ramach muzeum.

Iwona Sinkiewicz-Potaczała

Bazylika w Wiślicy

Zdobądź zawód - rekrutacja trwa

W Policealnej Szkole Medycznej im. Hanny Chrzanowskiej w Morawicy oraz Szkole Policealnej Centrum Kształcenia Pracowników Służb Społecznych w Skarżysku-Kamiennej przyjmowane są dokumenty od kandydatów, którzy chcą kształcić się w jednym z kilkunastu popularnych kierunków.

Morawicka szkoła z roku na rok cieszy się coraz większym zainteresowaniem słuchaczy

Oferta **Policealnej Szkoły Medycznej im. Hanny Chrzanowskiej w Morawicy** wzbogaciła się w tym roku o trzy nowe kierunki, trwające 1,5 roku: Technik BHP (trwający 1,5 roku), asystentka stomatologiczna (rok nauki) oraz technik sterylizacji medycznej (rok nauki).

- Widać wyraźne zapotrzebowanie na podnoszenie kwalifikacji w tych kierunkach i nasza oferta jest odpowiednią na nie. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszy się nabór na kierunek technik sterylizacji medycznej i w jego przypadku możemy już założyć, że liczba chętnych będzie wystarczająca do jego utworzenia. Bazą dydaktyczną dla nowych kierunków będą m.in. oddziały szpitalne czy gabinety prywatne, z którymi już nawiązujemy współpracę - wyjaśnia **Renata Antos**, dyrektor Szkoły.

Nabór odbywa się również na kierunki, które były już wcze-

śniej w ofercie Policealnej Szkoły Medycznej im. Hanny Chrzanowskiej w Morawicy:

- Technik elektroniki i informatyki medycznej (2 lata nauki)
- Technik elektroradiolog (2,5 roku nauki)
- Technik usług kosmetycznych (2 lata nauki)
- Technik farmaceutyczny (2 lata nauki)
- Technik masażysta (2 lata nauki)
- Terapeuta zajęciowy (2 lata nauki)
- Opiekun medyczny (1 rok nauki)
- Asystent osoby niepełnosprawnej (1 rok nauki)
- Opiekunka środowiskowa (1 rok nauki)

Przyjmowanie dokumentów od kandydatów potrwa do końca sierpnia. Warunkiem przyjęcia do Policealnej Szkoły Medycznej jest ukończenie szkoły średniej, przy czym brak matury nie jest żadną przeszkodą. Zapisy odbywają się w sekretariacie szkoły w Morawicy przy

ul. Kieleckiej 7, w godz. 7:30 - 15:30, tel. 41-311-46-80.

Spotkanie organizacyjne dla kandydatów do szkoły odbędzie się 25 sierpnia (wtorek) o godz. 10.00

Więcej o szkole i o prowadzonym naborze można przeczytać na stronie www.szkola-medyczna.com.pl.

W Szkole Policealnej Centrum Kształcenia Pracowników Służb Społecznych w Skarżysku-Kamiennej składać wnioski o przyjęcie można na 8 kierunków:

- Opiekun w Domu Pomocy Społecznej
- Opiekunka dziecięca
- Technik elektroradiolog
- Technik farmaceutyczny
- Technik masażysta
- Technik sterylizacji medycznej
- Technik usług kosmetycznych
- Terapeuta zajęciowy

Nauka w Szkole Policealnej odbywa się w ciągu roku szkolnego i trwa od września do stycznia (semestr zimowy) i od lutego do czerwca (semestr letni). Warunkiem przyjęcia jest złożenie kompletu dokumentów i pozytywny wynik rozmowy kwalifikacyjnej. Dokumenty można pobrać na stronie internetowej szkoły.

- Rekrutacja trwa do 28 sierpnia, a czy dany kierunek zostanie uruchomiony zależy od tego, ile kandydatów się na niego zgłosi. Dotychczas dużą popularnością cieszyły się kierunki technika farmaceutycznego, technika sterylizacji medycznej oraz opieki dziecięcej - mówi **Danuta Latos**, dyrektor Centrum Kształcenia Pracowników Służb Społecznych w Skarżysku-Kamiennej. Nauka w szkole policealnej jest całkowicie bezpłatna.

W Szkole prowadzony jest również nabór na kursy kwalifikacyjne:

- Rejestratorka medyczna
- Asystent osoby niepełnosprawnej
- Florysta
- Opiekun medyczny
- Opiekunka środowiskowa
- Technik analityk

W nich cykl nauczania nie jest ograniczony semestralnie. Nabór prowadzony jest przez cały rok. Kursy uruchamiamy po zebraniu ustawowej określonej minimalnej liczby kandydatów. Więcej informacji można uzyskać na stronie internetowej szkoły.

Mateusz Cieśliski

Rolnicze święto w Modliszewicach. Sukces Dni Otwartych Drzwi ŚODR

W ramach zorganizowanych tam 27 i 28 czerwca Dni Otwartych Drzwi wszyscy zainteresowani rolnictwem, hodowlą zwierząt i ogrodnictwem mogli wziąć udział w towarzyszącej im jubileuszowej, X Świętokrzyskiej Wystawie Zwierząt Hodowlanych. Rolnicze święto było także okazją do uroczystego zakończenia wielu konkursów rolniczych i nagrodzenia ich laureatów. Samorząd województwa reprezentował członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Piotr Żołądek, który dokonał otwarcia imprezy. ŚODR odwiedzili także m.in. wicewojewoda Paweł Olszak, prezydent Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka Leszek Hądzlik, a także posłowie na Sejm RP i eurodeputowani.

Dni Otwartych Drzwi organizowane są w Świętokrzyskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach corocznie od 40. lat i cieszą się dużą popularnością wśród rolników i mieszkańców województwa oraz sąsiednich regionów. W tym roku ŚODR odwiedziło blisko **6 tysięcy osób**, ponad **120 wystawców** pokazało swoje maszyny rolnicze oraz sprzedawało produkty i wyroby rzemieślnicze, a **51 hodowców** zaprezentowało ogółem **ponad 200 zwierząt**.

Zobaczyć można było nie tylko najlepsze okazy bydła mlecznego i mięsnego, trzody, owiec oraz królików, ale także gęsi i inne ptaki ozdobne. Dni Drzwi Otwartych ŚODR były także okazją do uroczystego zakończenia wielu konkursów

rolniczych i nagrodzenia ich laureatów.

W sobotę, **27 czerwca**, od samego rana zwiedzać można było pole doświadczalne ŚODR, na którym prowadzone są prace adaptacyjno-doświadczalne i wdrożeniowe. W sumie można było zobaczyć około 200 odmian podzielonych na 17 gatunków roślin uprawnych ulokowanych na areale 23,60 ha.

W drugim dniu Drzwi Otwartych ŚODR skumulowało się mnóstwo najznamienitszych wydarzeń, których miejscem była scena główna. Rozstrzygnięto m.in. wojewódzki etap konkursu „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne 2015” w którym I miejsce zajęli **Małgorzata i Dariusz Przemyscy** ze Starej Słupi (powiat kielecki).

Tytuł superczempiona Wystawy zdobyła krowa NIRWANA 7 ze Stadniny Koni Michałów Sp. z o.o., Gospodarstwo Lubcza

Z kolei w konkursie „Piękne i bezpieczne gospodarstwo agroturystyczne” triumfował „Dworek Staropolski – Młyńczyka” Zofii i Jacka Guzów w Nizinach Młyńczyka w gminie Tuczępy (powiat buski).

W Modliszewicach rozstrzygnięto także wojewódzki etap konkursu AGROLIGA, w którym zwycięzcami zostali: w kategorii Firma – „Ogrodnictwo Krzak” Arkadiusza Krzaka, która produkuje kwiaty doniczkowe balkonowe i rabatowe, zaś w kategorii Rolnik – **Teresa i Piotr Łukasikowie** zamieszkałi w Strzałkowie w powiecie buskim, którzy od 25 lat prowadzą rodzinne gospodarstwo rolne zajmujące się produkcją roślinną i zwierzęcą.

Najbardziej emocjonującym momentem imprezy była pre-

zentacja zwierząt hodowlanych (bydło mleczne, bydło mięsne, trzoda chlewna, owce i konie) wśród których komisje sędziowskie wyłoniły zwycięzców przyznając im tytuły championów i v-ce championów. Nieodrodnym punktem rywalizacji było nałożenie kwietnego wieńca najlepszej krowie z tytułem superczempionki wystawy, która w świetle reporterskich fleszy prezentowana była przed sceną główną.

Oprócz wydarzeń na scenie głównej oraz podziwiania zwierząt każdy zwiedzający mógł zaznajomić się z nowościami z bogatej oferty maszyn i urządzeń rolniczych. Można było też nabyć rośliny ogrodowe, wyroby kulinarne i rzemieślnicze.

oprac. Redakcja
foto. ŚODR - Modliszewice

Nagroda za najciekawsze stoisko wystawowe - Teresa i Piotr Łukasikowie wraz z członkiem Zarządu Województwa Piotrem Żołądkiem i Jarosławem Mostowskim, dyrektorem ŚODR w Modliszewicach

W Michniowie przekazali historię bohaterów

- Przyszliśmy tu wysłuchać historii o bohaterskiej wsi i jej mieszkańcach. Każdego roku słuchamy jej z pokorą, bólem i w skupieniu. Na nowo przeżywamy tragiczne wydarzenia sprzed 72 lat. Tak trzeba, bo wojna i jej bestialstwo nie jest pustym hasłem. Nie wolno nią szafować, nie wolno bezrefleksyjnie wplatać w retorykę polityczną. Zabrania nam tego pamięć – mówił marszałek województwa świętokrzyskiego 12 lipca w Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie, gdzie wspominano oraz uczczono pamięć 204. osób, które zginęły z rąk niemieckich okupantów w 1943 roku. W 72. Rocznicy Pacyfikacji Michniowa uczestniczyli również: wicemarszałek Jan Maćkowiak, dyrektor Muzeum Wsi Kieleckiej Janusz Karpiński oraz wiceminister obrony narodowej Beata Oczkowicz.

72 lata temu w tej niewielkiej wsi Niemcy dokonali masowego mordu. Zginęły 204 osoby. Był to odwet za ich pomoc dla oddziałów partyzanckich oraz przynależność do Armii Krajowej i Batalionów Chłopskich.

- Tu w Michniowie zostało zamordowanych 48 dzieci, 54 kobiety i 102 mężczyzn. Ta nieludzka rzeź została zaplanowana z precyzją, ze szczegółami podczas narady oficerów niemieckich w Radomiu parę dni wcześniej. Piekło pacyfikacji nie miało końca. My ludzie zależyśmy od pamięci jak las od drzew, jak rzeka od brzegów. Powiem więcej: stworzeni jesteśmy przez pamięć jak pisał Wiesław Myśliwski. Dlatego będziemy o was pamiętać, o każdej chwili waszego cierpienia. Będziemy o was mówić i przekazywać waszą historię naszym dzieciom i wnukom. Będziemy obecni tu w Michniowie aby oddawać wam cześć, aby kłaniać się ofiarom 817 wsi polskich spa-

- Będziemy o Was pamiętać, o Was mówić i przekazywać Waszą historię - mówił marszałek Adam Jarubas

cyfikowanych w czasie II wojny światowej o których losie opowie powstające w Michniowie mauzoleum – mówił marszałek Adam Jarubas.

Podczas uroczystości została otwarta wystawa „Mauzoleum pamięci”, która opowiada o tym jak Izba Pamięci ewaluowała przekształcając się w Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskiej. Dyrektor Muzeum Wsi

Kieleckiej Janusz Karpiński przybliżył kolejne plany dotyczące placówki:

- Wystawa zapowiada między innymi przyszły kształt unikatowego historycznego muzeum narracyjnego, bogatego w innowacyjne rozwiązania i unikatowe eksponaty. Pragniemy aby historia Michniowa i 817 polskich wsi zapisala się w pamięci każdego odwiedzającego

to miejsce. Jesteśmy otwarci i przygotowani na wyzwania współczesności a także na oczekiwania nowych słuchaczy. Jesteśmy w połowie trudnej drogi której przejście nie byłoby możliwe gdyby nie mieszkańcy Michniowa i przyjaciele których spotkaliśmy w trakcie naszych starań o dofinansowanie dla tej niezwykle ważnej inwestycji – mówił Janusz Karpiński. - Ważne dla nas było także ogromne wsparcie środowisk naukowych dzięki którym otrzymujemy merytoryczne wsparcie dla założeń programowych przyszłego mauzoleum. Dziękuję wam przyjaciele z całego serca za to zaangażowanie. Wiem, że dla wielu z was to przedsięwzięcie ma wymiar osobisty. Dajecie temu wyraz za każdym razem kiedy proszę was o wsparcie. Potwierdza to także wasza obecność na dzisiejszej uroczystości – dodał.

Robert Siwiec

Występ chóru Senior z Suchedniowa na tle rozbudowywanego Muzeum Martyrologii Wsi Polskich

Wicemarszałek Jan Maćkowiak na uroczystości w Michniowie

– Proszę o uwagę! Będę teraz ogłaszała laureata 1. miejsca w konkursie na najładniejszy kapelusz...

– Kółko graniaste, czterokanciaste! Kółko nam się połamało, cztery grosze kosztowało, a my wszyscy bęc!

– Niewidzialna ręka to także ty!

– Tylko nie urwij za dużo!
– Spoko, spoko! Jeszcze tylko ten zuchelek...

– Kaziu, nie dosięgnę!
– Dasz radę! Stań na palcach! Tak jak ja!

– O jejku... Kto to pisal...

– Każdy szczęściu dopomoże, każdy dzisiaj wygrać może!

– Tadeusz, piszą, że kończą się już wakacje!
– Nie dramatyzuj Grigor. Prasa kłamie.

Na zagrodzie równy wojewodzie! Sołtysi zjechali do Wąchocka

Zwijanie asfaltu na noc, przesuwanie szachów w alko goglach, skoki przez płot, „matura sołtysa”, toczenie koła od furmanki do wygodki... Przed takimi między innymi wyzwaniami stanęli gospodarze sołectw biorący udział w XVIII Krajowym Turnieju Sołtysów, który odbywał się w Wąchocku w ostatni weekend czerwca. Tradycyjnie już ta dwudniowa, największa impreza sołectwa w Polsce, połączona była ze Zjazdem Stowarzyszenia Sołtysów Ziemi Kieleckiej podczas którego uhonorowano najaktywniejszych sołtysów regionu. Sołtysiem Roku 2014 województwa świętokrzyskiego została Grażyna Wawszczak z Zagnańska. Obradom zjazdu przystuchiwał się marszałek Adam Jarubas, który objął wąchocką imprezę honorowym patronatem.

Grażyna Wawszczak z Zagnańska została Sołtysiem Roku 2014 województwa świętokrzyskiego

Gratulacje świętokrzyskim sołtysom składał marszałek Adam Jarubas

Zorganizowany w hali sportowej miejscowego gimnazjum XXI Zjazd Stowarzyszenia Sołtysów Ziemi Kieleckiej (wzięło w nim udział prawie trzystu sołtysów!) wyłonił nowe władze i udzielił jednocześnie absolutorium ustępującemu zarządowi. Na kolejną kadencję prezesem został ponownie wybrany **Feliks Januchta**, a wiceprezesem **Kazimierz Łebek** (także po raz kolejny). Skład zarządu uzupełnili **Grażyna Wawszczak**, która objęła funkcję skarbnika, a także **Małgorzata Kozubek**, **Zdzisław Trelński**, **Stanisław Paw**,

W konkurencji toczenia koła od wozu do wygodki postanowił sprawdzić się także Feliks Januchta, prezes SSZK

Andrzej Staniec oraz **Janusz Bednarz**.

Podczas zjazdu ogłoszono wyniki w konkursie Sołtys Roku – nagrodami rzeczowymi i pamiątkowymi pucharami nagrodzono 52 sołtysów z 44 gmin naszego województwa. Najważniejsze nagrody - tytuł Sołtysa Roku 2014 Województwa Świętokrzyskiego, imponujący puchar oraz 20 tysięcy złotych, które przeznaczone zostaną na inwestycje w sołectwie, z rąk marszałka województwa świętokrzyskiego **Adama Jarubasa** otrzymała **Grażyna Wawszczak**, która przez dwie kadencje piastowała funkcję gospodyni sołectwa Zagnańsk. Pani sołtys nie tylko była promotorką uruchomienia w gminie Zagnańsk środków funduszu sołectwa, ale przede wszystkim inicjatorką wielu inwestycji niezbędnych mieszkańcom.

Po zakończeniu obrad rozpoczął się niecierpliwie oczekiwany pierwszy dzień zmagania w ramach XVIII Krajowego Turnieju Sołtysów, który w tym roku zorganizowano nie na przyszłolnym boisku, ale na pięknych

terenach rekreacyjnych przy ulicy Kolejowej, nad rzeką Kamienną.

Podobnie jak bywało w poprzednich latach, wśród przygotowanych przez organizatorów trzynastu konkurencji, nie zabrakło najbardziej oryginalnych i niecodziennych, m.in. przechodzenia na czas przez płoty, „matura sołtysa”, czy toczenia koła od

wozu do wygodki. W zmaganiach wzięło udział kilkudziesięciu zawodników z województwa świętokrzyskiego i mazowieckiego z których kolejne mrozące krew w żyłach turniejowe konkurencje wyłoniły finałową jedenastkę. Ostatecznie zwycięzcą XVIII Krajowego Turnieju Sołtysów został **Artur Lis** - sołtys Domaszowic (gmina Masłów), który uhonorowany został Statuetką Sołtysa oraz otrzymał nagrodę główną – motorower.

Turniejowym zmaganiom towarzyszyła parada gmin i sołectw, ale przede wszystkim wiele humoru i dobrej zabawy. Podczas wąchockiego wydarzenia można było podziwiać występy folkowych zespołów muzycznych, wziąć udział w wielu pokazach, wystawach i kiermaszach.

Robert Siwiec

fot. Monika Płusa, Michał Pięta

Turniej Sołtysów i tym samym nagrodę główną - imponujący skuter, wygrał Artur Lis, sołtys Domaszowic w gminie Masłów

Prawnik radzi...

Wspólnie ze Zbigniewem Stefańczykiem, radcą prawnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego pomagamy rozwiązywać problemy prawno-administracyjne, z którymi w swojej pracy spotykają się świętokrzyscy sołtysi. W niniejszym wydaniu odpowiadamy na kolejne nadesłane przez Państwa pytania.

Sołtys z powiatu staszowskiego:

– Czy ocenie wójta i rady gminy może podlegać sens i potrzeba danego zadania, które zostało wybrane do realizacji przez mieszkańców i ujęte we wniosku sołectwa o dofinansowanie z funduszu sołeckiego? W jakiej sytuacji wójt może odrzucić wniosek o przyznanie środków z funduszu sołeckiego? Co można zrobić w takim przypadku?

Zbigniew Stefańczyk: – Kwestię poruszoną w pytaniu określa art. 5 Ustawy z dn. 21 lutego 2014 roku o funduszu sołeckim (Dz. U. z dn. 12 marca 2014 roku, poz. 301). Wniosek sołectwa złożony u wójta musi spełniać warunki określone w ust. 2–4 art. 5 wspomnianej Ustawy:

„2. Wniosek danego sołectwa uchwała zebranie wiejskie z inicjatywy sołtysa, rady sołeckiej lub co najmniej 15 pełnoletnich mieszkańców sołectwa.

3. Wniosek powinien zawierać wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa w ramach

środków określonych dla danego sołectwa na podstawie informacji, o której mowa w art. 3 ust. 2, wraz z oszacowaniem ich kosztów i uzasadnieniem.

4. W terminie do dnia 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy, którego dotyczy wniosek, sołtys przekazuje wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) wniosek celem uwzględnienia go w projekcie budżetu gminy.”

Wójt może zatem odrzucić wniosek wtedy, gdy nie spełnia on wskazanych w Ustawie warunków, na przykład wtedy, gdy nie jest uchwalony przez zebranie wiejskie, gdy we wniosku nie zostało wskazane przeznaczenie środków, o które sołectwo występuje, gdy brakuje uzasadnienia lub szacunku kosztów, albo też gdy koszty planowanego przedsięwzięcia przewyższają określone dla danego sołectwa (informację o wysokości przysługujących na sołectwo środków wójt powinien przekazać wojewodzie do 31 lipca każdego roku). Wniosek sołectwa będzie też odrzucony, gdy został przekazany wójtowi po dniu 30 września roku poprzedzającego rok, na który planowana jest realizacja zadania.

Wójt nie może oceniać sensu i potrzeby ujętych we wniosku zadań, jeśli tylko – zgodnie z art. 2 ust. 6 Ustawy o funduszu sołeckim: „są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy” albo też – zgodnie z ust. 7 art. 2 – gdy środki funduszu mają zostać przeznaczone na pokrycie wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej. W praktyce oznacza to, że wójt i rada

gminy nie mogą odrzucić czy zmienić decyzji mieszkańców sołectwa, jeśli złożony wniosek jest poprawny pod względem formalnym.

Gdy jednak wójt stwierdzi, że złożony u niego wniosek jest nieprawidłowo uchwalony lub sporządzony, to w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku informuje o tym sołtysa. Sołtys w takiej sytuacji w terminie 7 dni od otrzymania tej informacji od wójta może ponownie przekazać wójtowi poprawiony lub uzupełniony wniosek.

Sołtys z powiatu opatowskiego:

– Na terenie sołectwa znajduje się świetlica, zbudowana kilkadziesiąt lat temu przez mieszkańców wsi, która służy wspólnocie wiejskiej do dziś. Obiekt, mimo że niegdyś był wykonany dosyć solidnie, jest już w złym stanie technicznym i wymaga generalnego remontu. Czy można na ten cel przeznaczać środki z funduszu sołeckiego, zważywszy jest to obiekt we wsi bardzo potrzebny i często wykorzystywany przez mieszkańców?

Zbigniew Stefańczyk: – Prowadzenie świetlicy wiejskiej i związane z takim zadaniem nakłady należą niewątpliwie do zadań własnych gminy i służą poprawie warunków życia mieszkańców – spełniając tym samym warunki wydatkowania środków z funduszu sołeckiego określone w ustawie z dn. 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. 2014 poz. 301).

Należałoby jednak mieć świadomość, że remont budynku prawdopodobnie może

wymagać znacznie większych środków niż te dostępne dla sołectwa w ramach funduszu sołeckiego, a jakiegokolwiek zadanie zrealizowane w ramach tych środków może nie poprawić znacząco stanu obiektu.

Z funduszu sołeckiego realizowane są raczej sprawy wymagające znacznie mniejszych kosztów, jak urządzenie placu zabaw, miejsca rekreacyjnego we wsi, przeprowadzanie drobnych remontów i ulepszeń w obiektach użyteczności publicznej należących do gminy.

Z pytania nie wynika, czy gmina ma jakieś plany dotyczące remontu tej świetlicy w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Jeśli mieszkańcy uważają, że stan budynku wymaga gruntownego remontu, którego gmina do tej pory nie przeprowadziła, sugerowałbym raczej zacząć zajmowanie się tą sprawą od podjęcia współpracy z wójtem i od rozmów na temat konieczności remontu świetlicy przez gminę.

Jeżeli budynek postawiono kilkadziesiąt lat temu, przed podjęciem jakichkolwiek kroków należałoby przede wszystkim dokonać ekspertyzy, w jakim stanie są poszczególne części obiektu, jaki jest konieczny zakres prac. Trzeba też oszacować ich koszt i zdecydować, czy opłaca się taki generalny remont przeprowadzać. Są to zadania, którymi niewątpliwie należy zainteresować gminę.

oprac.
J.M.

Krzyżówka wakacyjna

Litery z pól ponumerowanych w prawych dolnych rogach ułożone od 1 do 24 utworzą hasło. Wśród autorów prawidłowych odpowiedzi wylosujemy upominki książkowe. Rozwiązania prosimy nadsyłać listownie na adres Redakcji. **Czekamy do 11 września br.**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Krzyżówkę przygotował Robert Siwiec

Miło nam poinformować, że upominek za rozwiązanie „Krzyżówki samorządowej” opublikowanej w Wydaniu Specjalnym „Naszego Regionu” otrzymuje pan **Stanisław Kotwica z Wincentowa, gm. Piekoszków**. Prosimy o kontakt z Redakcją.

1		2		3		4		5		6		7	
8	5							9			3		10
					11		15		1		23		
	12			13									
			14			14			15			2	
		16									17		
18		8			6	10		19					
											4		
20		12					13					21	
		22		20		7	21						
23	24						24						
25			16					26					22
				27						18	17	11	
28				19				29				9	

POZIOMO:

1. Uczniowski urlop, 5. Przepowiadana przez meteorologów, 8. Rodzaj dzierżawy z prawem zakupu, 9. Zastępca opata, 11. Od przedszkola do dyplomu, 12. Aleksander - aktor i reżyser, 14. Na przykład klapsa lub konferencja, 18. Lament, spazmy, 19. Przystępstwo na dużą skalę, 20. Córka brata, 22. Sukienka na bal, 23. Zagadka z rysunków, 24. Protest na drodze, 25. Wyrabia becзки, 26. Harmider, zgiełk, 27. Oplata radiowo – telewizyjna, 28. Klasyfikacja, 29. Skala osadowa, ruda glinu.

PIONOWO:

1. Pakowane przed podróżą, 2. Podziwiany z tarasu widokowego, 3. Lekarz ze skalpelem, 4. Imię męskie, 5. Głoszenie hasel zgodnych z oczekiwaniem większości, 6. Przydatna do zagotowania wody w szklance, 7. Podwójne naczynia, 10. Grządka kwiatowa, 13. Wśród kwiatów domowych, 15. Nad umywalką, 16. Bandaż na ranę, 17. Specjał, przysmak, 18. Kwaśna roślina na kompot, 21. Belgijsko – francuskie góry.

XV ŚWIĘTOKRZYSKIE DOŻYNKI WOJEWÓDZKIE

6 WRZEŚNIA 2015 r.
SANDOMIERZ

PROGRAM:

- 11.45 Przemarsz delegacji dożynkowych na trasie:
Zamek Królewski - Bazylika Katedralna
pw. Narodzenia Najświętszej Maryli Panny w Sandomierzu
- 12.00 Dożynkowa Msza Święta
- 13.15 Procesja i poświęcenie
powiatowych wieńców dożynkowych
- 13.30 Przemarsz korowodu dożynkowego ulicami Sandomierza
- 13.45 Obrzęd dożynkowy
- Plac Jana Pawła II w Sandomierzu
- 15.15 Finał Wojewódzkich Konkursów Rolniczych
- wręczenie nagród
- 15.40 „Nuty z naszych stron” widowisko regionalne
- 17.00 Koncert Zespołu Pieśni i Tańca „Rzeszowiacy”
- 19.00 Artystyczna niespodzianka gospodarzy

DOŻYNKOM TOWARZYSZYĆ BĘDĄ: WYSTAWY PŁODÓW ROLNYCH,
MASZYN I URZĄDZEŃ DO PRODUKCJI ROLNEJ,
KIERMASZE PRODUKTÓW KULINARNYCH I ŻYWNOŚCIOWYCH

